

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

ĐÀO THỊ TÂN

GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA
ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

TÓM TẮT LUẬN ÁN

NGÀNH: CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

Mã số: 9229008

HÀ NỘI - 2024

**Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS,TS. Bùi Thị Ngọc Lan

2. TS. Nguyễn Thị Hoa

Phản biện 1:

.....

Phản biện 2:

.....

Phản biện 3:

.....

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Học viện

Họp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Vào hồi.....giờ.....ngày.....tháng.....năm.....

**Có thể tìm hiểu luận án tại: Thư viện Quốc gia
và Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu

Trong kỷ nguyên của toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và cách mạng công nghiệp 4.0, Việt Nam đang đứng trước những cơ hội cùng những thách thức to lớn. Trong bối cảnh đó, nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, nguồn nhân lực được đào tạo nghề được xác định là một trong ba khâu đột phá để phát triển kinh tế - xã hội. Trong nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo là quá trình sử dụng hợp lý, phát huy hiệu quả vai trò của nhân lực có trình độ chuyên môn, tay nghề gắn liền với phát triển kinh tế, bảo đảm ổn định chính trị - xã hội, tạo đà cho phát triển toàn diện đất nước, đồng thời khẳng định bản chất ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII đã chỉ rõ: “Phát triển thị trường lao động, hướng đến việc làm bền vững. Xác lập các nguyên tắc sử dụng và quản lý lao động phù hợp với sự phát triển của thị trường, xây dựng mối quan hệ lao động hài hòa, ổn định, tiến bộ” [20, tr.149].

Lao động đã qua đào tạo được hình thành từ các môi trường đào tạo tại các cơ sở giáo dục từ *trung cấp nghề trở lên*. Thực tế cho thấy, hiện nay một số lượng lớn người lao động đã qua đào tạo nhưng thiếu cơ hội tiếp cận đến việc làm, bị thất nghiệp. Theo kết quả điều tra lao động việc làm năm 2022: tỷ lệ thất nghiệp cao nhất thuộc về nhóm lao động qua đào tạo trình độ cao đẳng chiếm 3,41%; trình độ đại học chiếm 3,16%; trong khi nhóm có tỷ lệ thất nghiệp thấp hơn thuộc về trung cấp chỉ chiếm 2,31%; sơ cấp chiếm 1,6%; nhóm chưa qua đào tạo chiếm 1,99% [86, tr.49]. Như vậy, nguồn lao động đã qua đào tạo nếu không được sử dụng một cách hợp lý và hiệu quả thì sẽ là một sự lãng phí lớn, đồng thời, tạo ra những bức xúc trong xã hội, nhất là trong việc định hướng đào tạo nhân lực, quy hoạch nguồn nhân lực và giải quyết việc làm cho người lao động theo hướng bền vững.

Thái Nguyên là tỉnh có truyền thống phát triển công nghiệp, thuộc vùng Trung du và miền núi phía Bắc, Việt Nam. Giai đoạn 2015-2020, tỉnh Thái Nguyên đã gặt hái được nhiều thành tựu quan trọng, đột phá và mang nhiều dấu ấn trên các lĩnh vực. Quá trình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh theo hướng

nhanh và bền vững, có sự tham gia ngày càng đông đảo của lao động đã qua đào tạo trong lao động, sản xuất thúc đẩy sự tăng trưởng và chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng hiện đại, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân trong tỉnh.

Tuy nhiên hiện nay, lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên đang đứng trước những tình huống có vấn đề việc làm, như: chưa bố trí hiệu quả việc làm đúng người, đúng việc; chất lượng nhân lực đã qua đào tạo chưa tương xứng so với yêu cầu của doanh nghiệp; tỷ lệ sinh viên thất nghiệp còn cao; quyền lợi của lao động đã qua đào tạo chưa được bảo đảm... Những tình huống này nếu không được quan tâm giải quyết thì sẽ ảnh hưởng trực tiếp đến người lao động và là một trong những nguyên nhân dẫn đến những vấn đề nảy sinh tiềm ẩn bất bình đẳng, những bất ổn xã hội, thậm chí, có thể hình thành những điểm nóng chính trị - xã hội mà các thế lực xấu, thù địch rất dễ lợi dụng kích động để gây rối, làm mất trật tự an ninh xã hội trên địa bàn và có thể bị lợi dụng để chống phá chính quyền.

Vì vậy, các vấn đề xã hội, trong đó có giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo đang là những vấn đề cấp thiết đòi hỏi Thái Nguyên quan tâm giải quyết. Người lao động, trong đó có lao động đã qua đào tạo được giải quyết việc làm một cách thỏa đáng, sẽ mang lại ý nghĩa to lớn không chỉ về mặt kinh tế mà còn về mặt chính trị - xã hội, biểu hiện cụ thể là: tránh lãng phí nguồn lực được đầu tư về chuyên môn, nghề nghiệp; góp phần nâng cao số lượng, chất lượng, sức mạnh của giai cấp công nhân Thái Nguyên, từ đó góp phần thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam trong bối cảnh mới; đồng thời nó cũng phản ánh đúng bản chất nhân văn của chế độ xã hội chủ nghĩa mà Việt Nam đang phấn đấu xây dựng, trong đó có sự đóng góp của mỗi địa phương. Khi người lao động được bảo đảm về việc làm thì đó cũng là điều kiện để họ thực hiện quyền làm chủ của mình trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội.

Như vậy, nghiên cứu về vấn đề giải quyết việc làm cho người lao động đã qua đào tạo là một nội dung cấp thiết cả về vấn đề lý luận và thực tiễn. Nhằm đánh giá đúng đắn thực trạng việc làm và việc thực thi chính sách việc làm để từ

đó đề xuất những giải pháp giải quyết việc làm cho lao động đã được đào tạo trong tỉnh, tác giả lựa chọn đề tài: “*Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay*” làm chủ đề nghiên cứu luận án tiến sĩ.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

2.1. Mục đích nghiên cứu của luận án

Trên cơ sở làm rõ một số vấn đề lý luận và thực tiễn về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên, luận án đề xuất một số giải pháp giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh nhằm nâng cao giá trị, chất lượng việc làm, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của Tỉnh hiện nay, đến năm 2030.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

Để đạt được mục đích nghiên cứu trên, luận án tập trung giải quyết các nhiệm vụ chủ yếu sau:

- Tổng quan một số công trình nghiên cứu tiêu biểu trong nước và nước ngoài liên quan đến GQVL cho lao động đã qua đào tạo, từ đó khẳng định giá trị của các công trình đã tổng quan và xác định những vấn đề luận án cần tập trung nghiên cứu;

- Làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay;

- Phân tích thực trạng và những vấn đề đặt ra trong quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên trong giai đoạn hiện nay;

- Đề xuất các yêu cầu cơ bản, giải pháp chủ yếu giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên đến năm 2030.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận án

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Luận án tập trung nghiên cứu giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Luận án giới hạn phạm vi nghiên cứu ở ba lĩnh vực sau:

- Về nội dung nghiên cứu:

Luận án tập trung nghiên cứu về quá trình tạo dựng ra môi trường, điều kiện tạo việc làm, nâng cao chất lượng việc làm cho lao động đã qua đào tạo thông qua chủ trương, chính sách; phát triển kinh tế - xã hội; giáo dục - đào tạo và tự tạo việc làm, khởi nghiệp của lao động đã qua đào tạo trên địa bàn tỉnh.

- *Giới hạn về đối tượng khảo sát, địa bàn nghiên cứu:* Nhóm đối tượng lao động đã qua đào tạo được khảo sát là sinh viên, học sinh được cấp văn bằng từ các trường đại học, cao đẳng, trung cấp trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.

- *Giới hạn về thời gian:* Phân tích, đánh giá thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo giai đoạn từ năm 2016 đến nay. Xác định dấu mốc này, căn cứ vào Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh lần thứ XX, với mục tiêu phấn đấu đưa tỉnh Thái Nguyên trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại, là trung tâm của vùng Trung du và miền núi phía Bắc, tầm nhìn đến năm 2030.

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn

- Luận án được thực hiện trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về con người, mối quan hệ giữa kinh tế và chính trị, về giáo dục - đào tạo trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội; của Đảng Cộng sản Việt Nam về phát triển nguồn nhân lực, về giáo dục - đào tạo, chính sách xã hội, giải quyết việc làm.

- Cơ sở thực tiễn của luận án là những đặc điểm của giải quyết việc làm ở tỉnh Thái Nguyên, những yếu tố tác động đến giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo và các số liệu, báo cáo về giải quyết việc làm ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Luận án được nghiên cứu trên cơ sở phương pháp luận duy vật biện chứng và duy vật lịch sử. Kết hợp các phương pháp nghiên cứu cụ thể như: phương pháp nghiên cứu tài liệu, logic - lịch sử; phân tích, tổng hợp, so sánh, thống kê, điều tra xã hội học..., đồng thời, sử dụng các phương pháp của các khoa học liên ngành có liên quan đến luận án như kinh tế, xã hội học, pháp luật...

Phương pháp nghiên cứu của xã hội học (bao gồm phương pháp điều tra xã hội học, quan sát, thu thập, phân tích, so sánh và xử lý các số liệu, phỏng vấn

chuyên gia) để đối chiếu, bổ sung với những nhận định, kiến thức thu được từ việc nghiên cứu tài liệu, qua đó rút ra những kết luận phù hợp.

5. Đóng góp mới của Luận án

- Góp phần làm rõ thêm một số vấn đề lý luận và thực tiễn về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên trên phương diện chính trị - xã hội;
- Chỉ ra nguyên nhân và những vấn đề bất cập trong giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay;
- Một số giải pháp được đề xuất trong đề tài được áp dụng vào thực tiễn sẽ GÓP phần nâng cao hiệu quả giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên đến năm 2030.

6. Ý nghĩa của Luận án

Kết quả nghiên cứu của luận án góp phần làm phong phú thêm lý luận và thực tiễn về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay; cung cấp những luận cứ khoa học cho lãnh đạo tỉnh Thái Nguyên có thể tham khảo để giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Những kết quả nghiên cứu của luận án có thể được sử dụng làm tài liệu tham khảo cho việc nghiên cứu khoa học, giảng dạy, học tập những vấn đề về giải quyết việc làm, về giáo dục - đào tạo dưới góc độ chính trị - xã hội.

7. Kết cấu của Luận án

Luận án gồm: Mở đầu, 4 chương, 8 tiết; Kết luận; Danh mục các công trình của tác giả đã được công bố; Danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TIÊU BIỂU LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

Một là, nhóm công trình nghiên cứu tiêu biểu về một số vấn đề lý luận giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Đến nay, vấn đề giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nhận được sự chú ý từ nhiều công trình nghiên cứu trên thế giới và trong nước, trong đó, tiêu biểu có một số tác giả: McKinsey Global Institute, Linda Barber, Liu

Tiểu Bình, Pieters.J, O’Higgin. Niall, Sandrine Kergroach, Yaqing Tu, Yuyang Kang, Weiyan Xiong, Nguyễn Hữu Dũng, Nguyễn Thị Hương, Bùi Thị Ngọc Lan, Nguyễn Công Lập, Phạm Hồng Quát, Phan Hồng Lan, Phạm Minh Thái... Nhìn chung, các công trình nghiên cứu đã bước đầu thiết lập cơ sở lý luận về: lao động đã qua đào tạo, việc làm, giải quyết việc làm, vai trò của giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo, chỉ ra chủ thể, phương thức và một số yếu tố tác động đến quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Hai là, nhóm công trình nghiên cứu tiêu biểu về thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nói chung và ở tỉnh Thái Nguyên nói riêng.

Bàn về thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nói chung và ở tỉnh Thái Nguyên nói riêng, tiêu biểu có các tác giả sau: Ka Ho Mok, Weiyan Xiong & Huiyuan Ye, Lê Thị Chiên, Lê Trang Nhung, Đỗ Thị Phương, Nguyễn Văn Thắng và cộng sự, Nguyễn Hữu Công, Đỗ Thùy Ninh, Triệu Đức Hạnh, Đồng Văn Tuấn, Bùi Đức Linh, Ngô Thị Nhung, Hoàng Lê Mỹ ... Các công trình đã từng bước làm rõ những thành tựu, hạn chế cũng như những vấn đề bất cập từ quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo; đồng thời, một số công trình đã làm rõ một số vấn đề về việc làm, lao động ở tỉnh Thái Nguyên, từng bước đánh giá về thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo trên địa bàn tỉnh.

Thứ ba, nhóm các công trình nghiên cứu tiêu biểu về giải pháp giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nói chung và ở tỉnh Thái Nguyên nói riêng.

Các tác giả tiêu biểu như: Dunbar, Palmer, Xuelin Chen và cộng sự, Đặng Nguyên Anh, Trần Thị Liên Trang, Đỗ Thùy Ninh, Trần Thị Ánh, Nguyễn Thị Thu Phương, Ngô Thị Tân Hương, Đặng Phi Trường, Bùi Văn Lượng và cộng sự, Dương Quỳnh Phương, Chu Thị Trang Nhung... những nghiên cứu của các tác giả đã đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần giải quyết hiệu quả vấn đề việc làm cho lao động đã qua đào tạo trong bối cảnh hiện nay.

Tóm lại, các kết quả được ghi nhận từ các công trình đã tổng quan là một nguồn tư liệu tham khảo quý giá đối với chúng tôi, là cơ sở trong nghiên cứu giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay.

1.2. GIÁ TRỊ CỦA CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ TỔNG QUAN VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ LUẬN ÁN TẬP TRUNG LÀM RÕ

1.2.1. Giá trị nghiên cứu của các công trình đã tổng quan có liên quan đến đề tài

Qua tổng quan các công trình nghiên cứu tiêu biểu liên quan đến giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo, có thể rút ra một số giá trị sau:

Thứ nhất, các công trình đã làm rõ quan niệm về việc làm, giải quyết việc làm, chỉ rõ vị trí của các chủ thể cũng như nội dung và các phương thức về giải quyết việc làm hiệu quả cho người lao động.

Thứ hai, các công trình đã đưa ra quan niệm về lao động đã qua đào tạo với hai cách tiếp cận cơ bản: i) Các tiêu chí phân loại, ii) Một bộ phận của nguồn nhân lực, nguồn nhân lực chất lượng cao.

Thứ ba, một số công trình đã phân tích các yếu tố tác động đến giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ tư, một số công trình đã bước đầu chỉ ra thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ năm, các công trình đề xuất khá toàn diện về các giải pháp giải quyết vấn đề việc làm ở nước ta hiện nay.

Thứ sáu, các công trình nghiên cứu về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên.

Với những kết quả đạt được về lý luận và thực tiễn, các công trình khoa học trên giúp tác giả có thêm nhiều tư liệu quan trọng, cần thiết và là nguồn tư liệu có giá trị gợi mở, định hướng cho tác giả về nội dung, phương pháp tiếp cận, triển khai nhiệm vụ nghiên cứu của đề tài luận án dưới góc độ của Chủ nghĩa xã hội khoa học.

1.2.2. Hướng tập trung nghiên cứu của luận án

Qua tổng quan, có thể thấy mặc dù đã đạt được nhiều thành tựu, song đến nay chưa có công trình khoa học nào đề cập trực tiếp, đầy đủ, toàn diện và có hệ thống về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên. Từ đường lối, chủ trương chính sách về giải quyết việc làm, đến những vấn đề nóng bỏng về tình trạng “*đào tạo quá mức*” hay quá trình khởi nghiệp đổi mới

sáng tạo, đây là vấn đề còn khá mới mẻ. Vì vậy, luận án xác định cần triển khai nghiên cứu các nội dung chủ yếu sau:

Thứ nhất, nghiên cứu, phân loại các tiêu chí về lao động đã qua đào tạo, xây dựng quan niệm về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nói chung và ở tỉnh Thái Nguyên nói riêng; làm rõ vai trò quan trọng của giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo đối với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội trên tất cả các lĩnh vực; chỉ ra chủ thể, nội dung, phương thức giải quyết việc làm; rút ra đặc điểm giải quyết việc làm và các yếu tố tác động trực tiếp đến quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay.

Thứ hai, trên cơ sở bám sát khung lý luận và kết quả nghiên cứu của các công trình có liên quan đã được công bố, kết hợp với khảo sát thực tiễn, tiến hành điều tra xã hội học ở một số đơn vị sử dụng lao động đã qua đào tạo (chủ yếu là doanh nghiệp), ở cơ sở giáo dục và lao động đã qua đào tạo trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên, luận án phân tích thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh trên một số nội dung cụ thể sau: Hệ thống và đánh giá đường lối, chủ trương, chính sách giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở Tỉnh Thái Nguyên hiện nay; phân tích thị trường lao động thông qua các chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, các chương trình việc làm quốc gia trong quá trình tạo việc làm cho lao động đã qua đào tạo; chỉ rõ các nhiệm vụ cơ bản, mối quan hệ giữa các nhiệm vụ của chủ thể giáo dục - đào tạo; phân tích những điều kiện, cơ hội của lao động đã qua đào tạo tham gia vào quá trình đổi mới khởi nghiệp sáng tạo, qua đó làm rõ vị thế của lực lượng này trong quá trình tự tạo việc làm và tạo việc làm cho người lao động.

Thứ ba, qua đánh giá thực trạng giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo, luận án sẽ phân tích những nguyên nhân khách quan, nguyên nhân chủ quan về thành tựu và hạn chế của quá trình giải quyết việc làm. Trên cơ sở đó, luận án luận giải một số vấn đề đặt ra, một số vấn đề chính trị - xã hội nảy sinh từ quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo cần hết sức chú ý. Những mâu thuẫn, những bất cập đang tồn tại như: Mối quan hệ giữa giáo dục - đào tạo với thị trường lao động còn lỏng lẻo; thiếu sự quan tâm đối với quyền

lợi, phúc lợi của người lao động, của đội ngũ giai cấp công nhân từ phía các doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài... Từ đó cần tiếp tục nghiên cứu và là cơ sở để đề xuất các giải pháp đúng và trúng nhằm thiết lập những môi trường, điều kiện và cơ chế, chính sách phù hợp cho đối tượng này.

Thứ tư, luận án xác định những yêu cầu và đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh. Các yêu cầu bao gồm: các nhiệm vụ về lãnh đạo, chỉ đạo, lực lượng, nội dung, hình thức, phương pháp hướng tới giải quyết tốt việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Về hệ thống giải pháp, luận án tập trung nghiên cứu nhằm đề ra hệ thống giải pháp chủ yếu vừa mang tính toàn diện, đồng bộ vừa mang tính khách quan, có trọng tâm gắn với thực tiễn tại địa phương hướng tới nâng cao hiệu quả giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay

Tiểu kết chương 1

Giải quyết việc làm đã được nghiên cứu dưới các góc độ khác nhau, liên quan trực tiếp hoặc gián tiếp đến giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Những công trình nghiên cứu góp phần làm rõ về cơ sở lý luận, thực trạng và đề xuất giải pháp trên một số phương diện nhất định. giải quyết việc làm hiệu quả và bền vững cho lao động đã qua đào tạo chính là một bài toán để tìm ra chìa khóa nâng cao năng suất lao động xã hội, động lực thúc đẩy sự phát triển theo hướng bền vững, đồng thời, cũng là sự phản ánh hiệu quả nhất cho các thành tựu trong hoạt động giáo dục - đào tạo.

Nói đến lao động đã qua đào tạo là lực lượng bảo đảm đầy đủ các yếu tố về sức khỏe, tri thức, trình độ, kỹ năng, là nguồn lực quan trọng thực hiện sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đổi mới đất nước, bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa. Việc làm của lao động đã qua đào tạo đòi hỏi phải có sự phù hợp với ngành đào tạo và đúng với yêu cầu về trình độ chuyên môn. Trước bối cảnh thị trường lao động có nhiều biến đổi nhất là sau ảnh hưởng của đại dịch Covid 19, bên cạnh đó sự chủ động của lao động đã qua đào tạo dịch chuyển từ cơ sở đào tạo vào thị trường lao động còn chậm, dẫn đến tỷ lệ

thấp nghiệp còn tương đối cao. Vì vậy, nhu cầu giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ngày càng trở lên cấp bách.

Các công trình tổng quan đã nhấn mạnh đến ý nghĩa, vai trò của việc giải quyết việc làm tạo ra thu nhập, sinh kế cho người lao động, đồng thời bảo đảm về an sinh xã hội, công bằng xã hội. Tuy nhiên, chưa có công trình nào nghiên cứu cụ thể dưới góc độ chính trị - xã hội về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên. Đây là vấn đề có tầm quan trọng cần được quan tâm, mặt khác, nếu không coi trọng giải quyết tốt vấn đề này nó sẽ tiềm ẩn những mâu thuẫn, những xung đột chính trị - xã hội có thể nảy sinh. Vì vậy, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên là vấn đề rất cần được đầu tư nghiên cứu.

Chương 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ GIẢI QUYẾT

VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO

Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

2.1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO

2.1.1. Một số quan niệm cơ bản

Một là, quan niệm về lao động đã qua đào tạo, việc làm và giải quyết việc làm.

Lao động đã qua đào tạo là một bộ phận của nguồn nhân lực được đào tạo qua các trình độ học nghề từ trung cấp, cao đẳng và đại học trở lên, sở hữu và vận dụng sáng tạo trình độ, kỹ năng nghề nghiệp vào trong quá trình lao động, sản xuất với năng suất, chất lượng và hiệu quả ngày càng cao.

Lao động đã qua đào tạo được quan tâm, nghiên cứu của luận án, hướng tới đối tượng là lực lượng lao động được cấp văn bằng ở các cơ sở giáo dục - đào tạo (sinh viên, học viên) và giáo dục nghề nghiệp (học sinh). Tiếp cận ở góc độ này, có thể khẳng định lao động đã qua đào tạo là một bộ phận của lực lượng thanh niên, là nguồn nhân lực sẵn sàng tham gia vào thị trường lao động.

Việc làm là hoạt động lao động có chủ đích, tạo ra thu nhập, không bị pháp luật ngăn cấm, mang đến lợi ích cho người lao động, gia đình và cộng đồng.

Giải quyết việc làm là tổng thể các hoạt động có mục đích của các chủ thể nhằm tạo ra môi trường cho người lao động có cơ hội làm việc, có việc làm chất lượng, có thể bảo đảm nhu cầu của bản thân, của người sử dụng lao động và đáp ứng mục tiêu phát triển đất nước.

Ngày nay, nhu cầu thiết yếu nhưng cũng đồng thời là tất yếu của mỗi người lao động mong muốn thực hiện đầy đủ trong thực tiễn là giải quyết việc làm bền vững. Những nghề nghiệp, vị thế của công việc phải được dựa trên: giá trị, năng lực và phẩm chất của người lao động; cùng với sự bình đẳng; đối thoại;... Như vậy, giải quyết việc làm không chỉ là vấn đề kinh tế, mà còn là vấn đề xã hội. Thực chất là nối liền giữa kinh tế và xã hội, giữa chính sách kinh tế với chính sách xã hội, hướng tới mục tiêu nhân văn của chủ nghĩa xã hội là vì con người, phát triển con người toàn diện.

Hai là, quan niệm về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Mục tiêu về chính sách việc làm được Đảng ta xác định tại Đại hội IX: “Giải quyết việc làm là một trong những chính sách cơ bản của quốc gia” [19, tr.20]. giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo vừa nhằm khai thác triệt để tiềm năng của người lao động, vừa là tạo tiền đề phát huy nhân tố con người, ổn định và phát triển kinh tế, lành mạnh xã hội, bảo đảm cho sự ổn định an ninh, chính trị.

Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo là tổng thể những chủ trương, đường lối, chính sách của hệ thống chính trị và nỗ lực của bản thân người lao động nhằm thiết lập một môi trường việc làm thuận lợi, có mức thu nhập tương xứng và cơ hội phát triển phù hợp với năng lực, trình độ và khả năng cống hiến trong nghề nghiệp của lao động đã qua đào tạo.

Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên là tổng thể những chủ trương, đường lối, chính sách của hệ thống chính trị, cùng với sự chủ động, tự giác của các chủ thể (Đảng bộ, Chính quyền địa phương, Doanh nghiệp, Các cơ sở giáo dục, Bản thân lao động đã qua đào tạo) nhằm thiết lập một môi trường việc làm thuận lợi, có mức thu nhập tương xứng, có cơ hội phát triển nghề nghiệp và khả năng cống hiến của lao động đã qua đào tạo trên địa bàn tỉnh.

Hiện nay, việc bố trí, phân công lao động cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên đồng nghĩa với việc kiến tạo địa vị kinh tế, địa vị chính trị - xã hội cho nhân dân trên con đường xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa. Giải quyết việc làm không chỉ dựa trên các kết quả của tạo việc làm mới mà còn hướng đến việc làm bền vững, chất lượng của việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên.

2.1.2. Vai trò của giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo

Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo đóng vai trò rất quan trọng đối với sự phát triển xã hội và của mỗi cá nhân, được biểu hiện cụ thể như sau:

Thứ nhất, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo góp phần bảo đảm cơ sở vật chất của chủ nghĩa xã hội

Thứ hai, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo góp phần giữ vững ổn định chính trị - xã hội

Thứ ba, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo thúc đẩy quá trình phát triển con người toàn diện và cung cấp nguồn nhân lực chất lượng cao cho sự nghiệp xây dựng đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

2.1.3. Chủ thể, nội dung và phương thức giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo

Thứ nhất, các chủ thể giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo tham gia vào quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo, bao gồm các chủ thể cơ bản sau: i) Đảng Cộng sản lãnh đạo quá trình giải quyết việc làm; ii) Trách nhiệm của Nhà nước, iii) Doanh nghiệp; iv) Các cơ sở giáo dục; v) Các tổ chức chính trị - xã hội tham gia và bảo vệ quyền lợi của lao động đã qua đào tạo trong quá trình giải quyết việc làm, vi) Lao động đã qua đào tạo tự tạo việc làm và giải quyết việc làm cho chính mình.

Thứ hai, nội dung giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Xuất phát từ nhu cầu chủ quan của lao động đã qua đào tạo, đồng thời cũng là yếu tố khách quan của xã hội, nội dung giải quyết việc làm cần triển khai: i) Ban hành và thực thi các chủ trương, chính sách, biện pháp để tạo việc làm, nâng cao chất lượng việc làm cho lao động đã qua đào tạo; ii) Tạo lập môi trường kinh tế bảo đảm tạo việc làm, nâng cao chất lượng việc làm cho lao động đã qua đào tạo; iii) Nâng cao

trình độ học vấn, chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp là vấn đề cốt lõi để lao động đã qua đào tạo tìm kiếm được việc làm phù hợp hoặc tự tạo việc làm cho bản thân.

Thứ ba, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo thông qua những phương thức cơ bản sau đây: i) Thông qua đường lối, chủ trương của Đảng chính sách, pháp luật của Nhà nước; nghị quyết, chính sách, chương trình, đề án, kế hoạch của hệ thống chính trị địa phương; ii) Thông qua chiến lược phát triển kinh tế - xã hội địa phương, iii) Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo thông qua giáo dục - đào tạo; iv) Bản thân lao động đã qua đào tạo chủ động tạo việc làm cho mình.

2.2. ĐẶC ĐIỂM VÀ NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

2.2.1. Đặc điểm của giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay

Thứ nhất, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở Thái Nguyên xuất phát điểm từ một tỉnh đi đầu trong quá trình công nghiệp hóa; hiện đang phấn đấu trở thành một trong những trung tâm kinh tế công nghiệp hiện đại vào năm 2030

Thứ hai, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở Thái Nguyên thu hút lao động địa phương và một lực lượng lớn lao động vùng Trung du và miền núi phía Bắc.

Thứ ba, giải quyết việc làm cho một lực lượng lao động đã qua đào tạo chủ yếu là người dân tộc thiểu số của tỉnh và cả vùng Trung du miền núi phía Bắc.

2.2.2. Những yếu tố tác động đến giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên

Một là, xu thế hội nhập, cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Hai là, hiệu quả của đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước tác động đến chủ trương, chính sách giải quyết việc làm ở địa phương.

Ba là, về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của tỉnh Thái Nguyên.

Bốn là, bản thân lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên.

Tiểu kết chương 2

Việc luận giải một số vấn đề lý luận về giải quyết việc làm, đã làm rõ nội dung: lao động và việc làm là nguồn nội lực của quốc gia, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nhằm phát triển kinh tế - xã hội theo hướng bền vững trong điều kiện hội nhập quốc tế và cách mạng công nghiệp 4.0.

Luận án đã xác định chủ thể, nội dung, phương thức cơ bản giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo nói chung và ở Thái Nguyên nói riêng. Từ những nghiên cứu về đặc điểm của giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên và chỉ ra các yếu tố tác động đến quá trình giải quyết việc làm cho lao động ở tỉnh Thái Nguyên, luận án rút ra vấn đề nghiên cứu cần giải quyết. giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay về cơ bản thuộc về mối quan hệ giữa giáo dục - đào tạo và thị trường lao động trên cơ sở phát triển kinh tế - xã hội địa phương; hướng giải quyết việc làm hiệu quả là thu hút lao động đã qua đào tạo vào các ngành lợi thế cạnh tranh; hỗ trợ tích cực người lao động về hướng nghiệp, đào tạo, thông tin thị trường lao động... để tự tạo việc làm và tìm việc làm hiệu quả; qua đó lao động đã qua đào tạo ngày càng tìm được vị trí nghề nghiệp phù hợp, có thu nhập và mức sống ổn định, thúc đẩy kinh tế - xã hội phát triển theo hướng bền vững, xây dựng chế độ xã hội ngày càng giàu đẹp, văn minh.

Chương 3

THỰC TRẠNG GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA HIỆN NAY

3.1. THỰC TRẠNG GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

Thứ nhất, thực hiện đường lối, chính sách, pháp luật về giải quyết việc làm của hệ thống chính trị tỉnh Thái Nguyên.

Đảng bộ, chính quyền tỉnh Thái Nguyên đã chú trọng xây dựng đường lối, ban hành nghị quyết, lãnh đạo triển khai thực hiện nhiệm vụ giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Các tổ chức chính trị - xã hội của tỉnh tích cực tham gia hỗ trợ giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Tuy nhiên, một

số chủ trương, chính sách giải quyết việc làm của Tỉnh chậm được thể chế hóa và chưa thực sự gắn với các nguồn lực của địa phương, công tác tổ chức và hoạt động của Liên đoàn Lao động tỉnh, Đoàn Thanh niên về hỗ trợ giải quyết việc làm còn nhiều hạn chế chưa đáp ứng được yêu cầu của tình hình mới.

Thứ hai, giải quyết việc làm thông qua quá trình phát triển kinh tế - xã hội và phát triển thị trường lao động ở tỉnh Thái Nguyên.

Đây mạnh phát triển kinh tế - xã hội, phát triển thị trường lao động theo hướng hiện đại, bền vững nhằm tạo mở nhiều việc làm, bảo đảm việc làm bền vững được tỉnh Thái Nguyên khẳng định là nhiệm vụ cơ bản của cả hệ thống chính trị địa phương. Triển khai các kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, hỗ trợ phát triển thị trường lao động đi liền với chiến lược giải quyết việc làm, Tỉnh Thái Nguyên đã đạt được một số kết quả đáng kể. Tốc độ tăng trưởng kinh tế, chuyển dịch cơ cấu kinh tế của tỉnh theo hướng ngày càng hiện đại, đã và đang thúc đẩy mạnh mẽ quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Bên cạnh những thành tựu đã đạt được, vẫn còn tồn tại một số hạn chế trong mối quan hệ giữa phát triển kinh tế - xã hội với các nhiệm vụ giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ ba, giải quyết việc làm thông qua giáo dục - đào tạo.

Tỉnh Thái Nguyên luôn xác định phát triển nguồn nhân lực được coi là nhân tố động lực cho sự tăng trưởng kinh tế. Giáo dục - đào tạo không trực tiếp giải quyết việc làm, nhưng có nhiệm vụ then chốt bảo đảm cho chất lượng lao động và hỗ trợ tích cực cho lao động đã qua đào tạo từ nhà trường đến thị trường lao động. Thông qua con đường giáo dục - đào tạo, chất lượng của lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên đang từng bước được các đơn vị sử dụng lao động ghi nhận. Các nhà trường đang từng bước chú trọng công tác tư vấn và hỗ trợ việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo được đẩy mạnh thông qua sự hợp tác giữa nhà trường và doanh nghiệp. Tuy nhiên, công tác giáo dục cũng có những hạn chế lớn về định hướng chương trình đào tạo, mô hình quản trị cũng như chưa chú trọng hoạt động hỗ trợ đào tạo dẫn đến những khó khăn, cản trở cho lao động đã qua đào tạo tìm kiếm công việc thực sự đúng với nguyện vọng của bản thân.

Thứ tư, tự tạo việc làm của lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên.

Qua các hoạt động về tự tạo việc làm, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên, người học có cơ hội nắm được kiến thức khởi nghiệp ngay từ trong môi trường học tập, tích cực tham gia các sân chơi về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, được tạo cơ hội kết nối khởi nghiệp từ nhà trường đến thị trường. Lao động qua đào tạo đã được trang bị hành trang cho khởi nghiệp. Tuy nhiên, sự nhận thức về công tác tư vấn khởi nghiệp, môi trường khởi nghiệp, đơn vị hợp tác khởi nghiệp... giữa các ban, ngành, tổ chức có liên quan chưa thực sự chặt chẽ. Sự hỗ trợ các nguồn lực về: tài chính, cơ sở hạ tầng, đào tạo, các hoạt động tư vấn... để lao động đã qua đào tạo khởi nghiệp còn gặp nhiều khó khăn.

3.2. NGUYÊN NHÂN THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA VỀ GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

3.2.1. Nguyên nhân của thực trạng về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay

** Nguyên nhân của thành tựu giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay.*

Thứ nhất, những thành tựu của công cuộc đổi mới đất nước đã tạo thế và lực cho quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ngày càng hiệu quả.

Thứ hai, thị trường lao động của tỉnh Thái Nguyên ngày càng phát triển theo hướng hiện đại, đầy đủ.

Thứ ba, hệ thống chính trị tỉnh Thái Nguyên đã quan tâm, chú trọng công tác giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ tư, các cơ sở giáo dục không ngừng nỗ lực đào tạo lao động, phát triển nguồn nhân lực.

Thứ năm, bản thân lao động đã qua đào tạo chủ động tích cực tham gia thị trường lao động.

** Nguyên nhân của hạn chế về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay.*

Thứ nhất, tình hình thế giới vài năm trở lại đây đang diễn biến phức tạp dẫn đến quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo chưa ổn định.

Thứ hai, Thái Nguyên là một tỉnh miền núi, là địa bàn còn nhiều khó khăn trong huy động các nguồn lực để giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ ba, chủ trương, chính sách về công tác giải quyết việc làm còn tồn tại nhiều bất cập.

Thứ tư, trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo còn tồn tại nhiều hạn chế.

Thứ năm, hạn chế trong phương thức quản lý của đội ngũ lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị địa phương đối với các cơ sở giáo dục dẫn đến công tác giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo chưa đạt hiệu quả cao.

3.2.2. Những vấn đề đặt ra trong giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay

Một là, Thị trường lao động cần nguồn nhân lực chất lượng cao trong khi chất lượng của lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên chưa đáp ứng được yêu cầu.

Hai là, Các cơ sở đào tạo thường chú trọng chỉ tiêu, số lượng, chất lượng đầu vào trong khi chưa tích cực đổi mới chính sách đầu ra, hỗ trợ việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Ba là, Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo thiếu hiệu quả làm ảnh hưởng đến mục tiêu công nghiệp hóa, hiện đại hóa và tiềm ẩn những yếu tố gây bất ổn xã hội ở tỉnh Thái Nguyên.

Tiểu kết chương 3

Giải quyết việc làm là một trong những nhiệm vụ quan trọng mà các cấp chính quyền tỉnh Thái Nguyên về cơ bản đã triển khai đúng đắn, kịp thời và khá hiệu quả nhằm tạo ra nhiều việc làm và giá trị việc làm, hướng tới mức thu nhập, chất lượng cuộc sống, tư tưởng và tâm lý của lao động đã qua đào tạo được cải thiện và nâng lên, ngày càng hăng say lao động, sản xuất góp phần xây dựng quê hương, đất nước.

Mặc dù vậy, qua phân tích tình hình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay vẫn còn một số vấn đề cần giải quyết, như:

Chất lượng lao động đã qua đào tạo đang là vấn đề cần được cải thiện; đào tạo nhân lực trọng điểm chưa được quan tâm đầy mạnh để tương thích với sự chuyển dịch của cơ cấu kinh tế; các phương thức tạo việc làm mới cho lao động đã qua đào tạo hiệu quả chưa cao, mới chỉ chủ yếu hướng tới mục đích có việc làm không bị thất nghiệp mà chưa thực sự chú trọng đến vấn đề việc làm bền vững.

Mục tiêu xây dựng Thái Nguyên là một trung tâm kinh tế công nghiệp hiện đại trong tương lai, của cả khu vực Trung du và miền núi phía Bắc và vùng Thủ đô Hà Nội, đòi hỏi tỉnh phải có tầm nhìn xa, phải hướng tới mục tiêu phát triển toàn diện và bền vững. Trong đó, giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo cần được xác định là chìa khóa để thúc đẩy nhanh, hiệu quả cả về năng suất lao động xã hội và thúc đẩy tiến bộ xã hội. giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên phải được coi là vấn đề cấp thiết, đòi hỏi những quyết sách đúng đắn của Đảng bộ, chính quyền và sự tham gia tích cực của hệ thống chính trị ở địa phương cũng như của chính bản thân lao động đã qua đào tạo. Hoàn thiện hệ thống yêu cầu và giải pháp về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo phải theo hướng khuyến khích, tạo cơ hội và nâng cao giá trị của lao động đã qua đào tạo từ tuyển dụng, đến sử dụng hiệu quả và đãi ngộ hợp lý.

Chương 4

YÊU CẦU VÀ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN ĐẾN NĂM 2030

4.1. YÊU CẦU CƠ BẢN VỀ GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

4.1.1. Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo phải bảo đảm đúng chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và là trách nhiệm của hệ thống chính trị địa phương, của cộng đồng và của chính người lao động trong tỉnh

4.1.2. Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo phải chú trọng nâng cao chất lượng việc làm theo hướng bền vững

4.1.3. Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo phải chú trọng phát triển kinh tế - xã hội và phát triển thị trường lao động ở tỉnh Thái Nguyên

4.1.4. Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo phải giải phóng mạnh mẽ tiềm năng lao động, tạo động lực lập nghiệp, khởi nghiệp

4.2. GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO Ở TỈNH THÁI NGUYÊN HIỆN NAY

4.2.1. Nâng cao nhận thức xã hội về tầm quan trọng của giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo

Là một nhiệm vụ hàng đầu trong tiến trình xây dựng và phát triển địa phương, đồng thời để đáp ứng và thích ứng trước những tác động bên ngoài và bên trong, giải quyết việc làm được xác định không chỉ là trách nhiệm của các cấp lãnh đạo, quản lý mà cần có sự tham gia của cả xã hội. Do đó, các giải pháp về nâng cao nhận thức của toàn xã hội cần được thực hiện xuyên suốt, lâu dài. Cần hướng vào một số biện pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, nâng cao nhận thức của chủ thể lãnh đạo, quản lý trong hệ thống chính trị tỉnh Thái Nguyên về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ hai, nâng cao nhận thức của toàn xã hội về thực hiện giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

4.2.2. Nâng vững, thực hiện có hiệu quả chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, cấp ủy, tổ chức Đảng về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo hiện nay

Thông qua sự chỉ đạo của nghị quyết Đảng bộ tỉnh Thái Nguyên, chính quyền địa phương triển khai thực hiện có hiệu quả các chính sách hỗ trợ giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Thực hiện đồng bộ các chính sách nhằm huy động tối đa các nguồn lực ở trong nước và ngoài nước để hỗ trợ lao động đã qua đào tạo nhanh chóng tự tạo việc làm.

Thực hiện giải pháp này nhằm từng bước hoàn thiện, kiện toàn chính sách việc làm đối với lao động đã qua đào tạo. Để đạt được mục tiêu, cần tập trung phát huy vai trò lãnh đạo, tham mưu, quản lý, tổ chức thực hiện về việc làm; cụ thể hóa thành các chính sách khuyến khích, hỗ trợ doanh nghiệp, thị trường lao động, huy động tối đa các nguồn lực để tạo việc làm, nâng cao vị thế, vai trò của lao động đã qua đào tạo. Một số biện pháp cơ bản cần tập trung sau đây:

Thứ nhất, chú trọng công tác quản lý và tổ chức thực hiện các chủ trương, chính sách giải quyết việc làm bền vững cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ hai, tập trung hỗ trợ phát triển thị trường lao động dành cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ ba, đẩy mạnh hiệu quả hoạt động và chiến lược phát triển doanh nghiệp.

Thứ tư, khai thác, phát triển toàn diện lợi thế trong tỉnh nhằm giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo.

Thứ năm, tập trung sử dụng hiệu quả các nguồn lực về tài chính - tiền tệ, chính sách tín dụng - hỗ trợ vay vốn giải quyết việc làm.

4.2.3. Tái cơ cấu kinh tế hướng tới thúc đẩy tăng trưởng, kết hợp chuyển dịch nguồn nhân lực tương ứng nhằm tạo việc làm và nâng cao chất lượng việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh

Phát huy truyền thống “quê hương cách mạng”, mục tiêu xuyên suốt của tỉnh Thái Nguyên là phấn đấu xây dựng một nền kinh tế phát triển bền vững, người lao động có thu nhập ổn định và cuộc sống ngày càng sung túc, hạnh phúc, tỉnh đã triển khai nhiều biện pháp đồng bộ nhằm tăng trưởng kinh tế theo hướng bền vững, tạo hành lang cơ chế tạo dựng việc làm ngày càng đầy đủ, năng suất hơn. Cần tập trung thực hiện hiệu quả một số biện pháp sau:

Thứ nhất, nhất quán mục tiêu đổi mới mô hình tăng trưởng kinh tế ở tỉnh Thái Nguyên phải đặt trong cuộc cách mạng công nghiệp 4.0.

Thứ hai, thực hiện tái cấu trúc nền kinh tế hướng đến một nền sản xuất xã hội chủ nghĩa hiện đại trong tương lai.

4.2.4. Giải quyết việc làm trên cơ sở nâng cao chất lượng của các cơ sở giáo dục đào tạo và đào tạo nghề nghiệp ở tỉnh Thái Nguyên

Nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo với mục tiêu tạo ra lực lượng lao động có sức khỏe, trình độ chuyên môn cao, có năng lực sáng tạo để đổi mới mô hình tăng trưởng kinh tế của tỉnh Thái Nguyên thành công trong giai đoạn tới. Cần tập trung khắc phục những hạn chế và cải thiện chức năng, nhiệm vụ của nhà trường trong các hoạt động đào tạo, hỗ trợ đào tạo và đổi mới mô hình quản

trị, tự chủ các cơ sở giáo dục nhằm hoàn thiện mô hình giáo dục hiện đại. Đây là những nội dung cốt lõi nhất nhằm thúc đẩy chất lượng đào tạo nhân lực ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay. Nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, các cơ sở giáo dục cần tiến hành thực hiện hiệu quả các biện pháp cụ thể sau:

Thứ nhất, phát triển chương trình đào tạo phải đáp ứng được yêu cầu thị trường lao động trong bối cảnh hiện nay.

Thứ hai, tăng cường vai trò, chức năng, nhiệm vụ của các trung tâm tư vấn, hỗ trợ việc làm ở các nhà trường.

Thứ ba, nhà trường đẩy mạnh các hoạt động hợp tác với doanh nghiệp.

4.2.5. Khuyến khích và tạo điều kiện để lao động đã qua đào tạo tự tạo việc làm, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo thành công

Con đường khởi nghiệp thành công của lao động đã qua đào tạo sẽ từng bước xác lập vững chắc vị thế con người xã hội chủ nghĩa trên mọi phương diện, trước hết là chia sẻ khó khăn, gánh nặng cùng chính quyền và doanh nghiệp tại địa phương về tạo việc làm cho bản thân lao động đã qua đào tạo và cho người khác; tăng cường các giá trị của khởi nghiệp, xây dựng Tỉnh trở thành một thành phố của khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trong cả nước. Để lao động đã qua đào tạo là chủ thể khởi nghiệp thành công, cần xây dựng môi trường khởi nghiệp đổi mới gắn với hoạt động đổi mới và sáng tạo, được thể hiện từ nhận thức đến hành động, thông qua việc hoàn thiện các thể chế, chính sách cho đổi mới, sáng tạo và tăng cường các hoạt động khuyến khích, hỗ trợ tài chính, hạ tầng, nhân lực. Trong đó, cần triển khai một số biện pháp như sau:

Thứ nhất, tỉnh Thái Nguyên cần xây dựng và hoàn thiện chính sách khuyến khích, lan tỏa tinh thần khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

Thứ hai, đẩy mạnh hoạt động giáo dục - đào tạo về khởi nghiệp.

Thứ ba, thúc đẩy việc hình thành doanh nghiệp khởi nghiệp.

Tiểu kết chương 4

Từ kết quả phân tích thực trạng và những vấn đề đặt ra trong giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo, căn cứ vào những yêu cầu giải quyết việc làm của tỉnh Thái Nguyên, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo, bao gồm: nhóm giải pháp nâng tầm nhận thức đối với từng đối tượng cụ thể trong từng lĩnh vực, chuyên môn; nhóm giải pháp trọng tâm về chính sách, trong đó các biện pháp nhằm tăng cường trách nhiệm của công tác lãnh đạo, quản lý về lao động, việc làm, tăng cường hỗ trợ, phát triển doanh nghiệp, phát triển thị trường lao động nhằm tạo hành lang, cơ chế thu hút lao động có trình độ, có chuyên môn; nhóm giải pháp tái cơ cấu nền kinh tế gắn với các biện pháp mang tính đột phá, mong muốn cởi bỏ những điểm nghẽn trong nền kinh tế tỉnh Thái Nguyên kết hợp với sự dịch chuyển dịch hợp lý chất lượng lao động; nhóm giải pháp về giáo dục - đào tạo, thông qua các biện pháp cải tiến quản trị đến chương trình đào tạo, đẩy mạnh các hoạt động hỗ trợ, tư vấn người học từ đầu vào đến đầu ra, hợp lý hóa đúng ngành đúng nghề cho người học, doanh nghiệp và xã hội; nhóm giải pháp về khuyến khích, hỗ trợ các hoạt động khởi nghiệp từ nhà trường đến xã hội, đây là những hoạt động còn mới, nhiều sức hút nhưng cũng nhiều thử thách, vì vậy những hỗ trợ về chuyên môn, tài chính, thị trường... là điểm tựa để người học xác định đây là một phương thức giải quyết việc làm bền vững và hiệu quả.

Như vậy, sự thống nhất trong hoạch định, ban hành và thực hiện đường lối chủ trương về phát triển kinh tế và giải quyết những vấn đề xã hội, trong đó có lao động, việc làm; đầu tư cho giáo dục - đào tạo, giáo dục nghề nghiệp; khuyến khích lao động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo là những nội dung then chốt triển khai thực hiện công tác tạo ra việc làm và nâng cao chất lượng việc làm cho lao động đã qua đào tạo hiện nay ở tỉnh Thái Nguyên.

KẾT LUẬN

Lao động, việc làm đã và đang là một vấn đề cấp thiết được quan tâm của toàn xã hội, bao hàm nội dung kinh tế bảo đảm cho sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa địa phương, đồng thời là vấn đề chính trị - xã hội tạo vị thế chủ động cho lao động đã qua đào tạo, quyết định sự sung túc, hạnh phúc gia đình và xã hội. giải quyết việc làm hiệu quả, bền vững không chỉ góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế khu vực, tạo sự lành mạnh các quan hệ xã hội, góp phần vào mục tiêu phát triển chung, hướng tới Thái Nguyên là một tỉnh đáng đến, đáng sống trong tương lai. Vì vậy, vấn đề lao động, việc làm cho lao động đã qua đào tạo không chỉ giới hạn trong phạm vi hoạt động của ngành Lao động Thương binh và Xã hội, của các doanh nghiệp hay các nhà trường mà là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội.

Từ xác định những căn cứ lý luận và cơ sở thực tiễn về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên, luận án đã làm rõ khái niệm về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh; xác định rõ chủ thể, nội dung và phương thức giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên; chỉ ra những đặc điểm cơ bản của lao động đã qua đào tạo, cũng như những đặc điểm về giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay; phân tích một số yếu tố khách quan và chủ quan tác động đến quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo trong tỉnh. Đây là cơ sở để đánh giá thực trạng và đề xuất các yêu cầu, giải pháp nhằm giải quyết việc làm hiệu quả cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên trong sự nghiệp đổi mới hiện nay.

Với sự nỗ lực đổi mới sáng tạo trong cách nghĩ, cách làm của toàn hệ thống chính trị tỉnh Thái Nguyên, đồng hành cùng các đơn vị giáo dục, doanh nghiệp và bản thân lao động đã qua đào tạo, công tác giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo đã giải quyết và thu về những thành tựu đáng kể, số việc làm và thu nhập không ngừng được tăng lên, qua đó đời sống vật chất và tinh thần của người lao động ngày càng ổn định. tuy vậy, quá trình giải quyết việc làm cho lao động

đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế, bất cập. Quá trình đổi mới nhận thức, phương thức lãnh đạo, chỉ đạo quản lý về vấn đề việc làm cho lao động đã qua đào tạo còn chậm, chưa xây dựng được những chương trình, đề án trọng tâm, trọng điểm dành cho lao động đã qua đào tạo, cũng như chưa có sự quan tâm sâu sát tới lao động đã qua đào tạo là người dân tộc thiểu số. Phát triển kinh tế - xã hội chưa đồng đều ở các địa bàn dân cư, cơ cấu lao động đã qua đào tạo chưa cân đối, tác động đến sự chuyển biến trong cơ cấu xã hội giai cấp trong tỉnh ngày càng phức tạp.

Qua nghiên cứu thực trạng, kết hợp với định hướng, yêu cầu của Đảng và Nhà nước, địa phương về việc làm và giải quyết việc làm, luận án đã rút ra 05 nhóm giải pháp chủ yếu. Trong đó, nhấn mạnh và tập trung vào nhóm giải pháp phát triển kinh tế - xã hội và nhóm giải pháp về tăng cường chức năng, nhiệm vụ của các cơ sở giáo dục. Đây là nhóm giải pháp trực tiếp tạo việc làm, thu nhập, bảo đảm mức sống, nâng cao giá trị sức lao động và khắc phục dần những tồn tại vướng mắc giữa đào tạo, tuyển dụng, sử dụng và đãi ngộ lao động đã qua đào tạo theo yêu cầu của xã hội.

Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay là một vấn đề lớn và mang tính lâu dài. Để giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo đạt kết quả tốt đòi hỏi sự tham gia quyết liệt của các chủ thể với các phương thức thực hiện ngày càng hiệu quả nhằm tạo ra nhiều việc làm và nâng cao chất lượng việc làm cho lao động đã qua đào tạo. Những kết quả nghiên cứu của luận án mới chỉ là bước đầu và chắc chắn không tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót. Nghiên cứu sinh rất mong nhận được sự đóng góp của các nhà khoa học để luận án thêm hoàn thiện và tiếp tục phát triển nghiên cứu trong thời gian tới.

**DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG
BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN**

1. Đào Thị Tân (2020), “Giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở Tỉnh Thái Nguyên hiện nay”, *Tạp chí Chủ nghĩa xã hội Lý luận và thực tiễn*, số 4 (08), tr.52-57.
2. Đào Thị Tân (2022), “Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo gắn với giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay”, *Tạp chí Lý luận và truyền thông*, chuyên đề số 2 - năm 2022, tr. 154-157.
3. Đào Thị Tân (2023), “Thái Nguyên tăng cường gắn kết các cơ sở giáo dục nghề nghiệp với doanh nghiệp nhằm giải quyết việc làm cho người lao động”, *Tạp chí Quản lý nhà nước*, số 331, tr.100-102.
4. Đào Thị Tân (2023), “Phát triển chương trình đào tạo đại học nhằm đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động - nghiên cứu trường hợp tại Đại học Thái Nguyên”, *Quản lý nhà nước.vn*, ngày 19/09/2023.
5. Đào Thị Tân (2023), “Tác động của hội nhập quốc tế, cách mạng công nghiệp lần thứ tư đến quá trình giải quyết việc làm cho lao động đã qua đào tạo ở tỉnh Thái Nguyên hiện nay”, *Tạp chí Lý luận và truyền thông*, chuyên đề số 2 - năm 2023, tr.191-193.
6. Dao Thi Tan (2024), Enhancing the quality of trained labor for market demand in Thai Nguyen province, VietNam currently, *International Journal Of All Research Writings*, Volume 6 Issue 1, p.35-38.